

gemeente
Zoetermeer

Thuiskomen in Zoetermeer

Merkbaar beter

Coalitieakkoord 2026-2030

PRO
ZOETERMEER

DE
ZOETERMEERSE

D66
zoetermeer

CDA
ZOETERMEER

Inleiding

Inleiding

Wij willen een stad zijn waar iedereen zich fijn en veilig voelt. Zoetermeer is een stad die durft te investeren in haar inwoners en wijken, omdat stilstand geen optie is. Een stad waarin mensen naar elkaar omkijken en samen de kracht van de gemeenschap vormen. Een stad die toekomstbestendig is: groen, duurzaam en aantrekkelijk voor volgende generaties. Met een sterke economie die ondernemerschap aanwakkert, en niet belemmert. En met oog voor onze straten en parken. Zoetermeeders verdienen een openbare ruimte die schoon, verzorgd en uitnodigend is.

Wij zijn trots op wat Zoetermeer te bieden heeft. De mensen die de stad kleur geven, het bruisende Stadshart, de rust van Westerpark, het Dutch Innovation Park en het gemak van de Krakeling. Al die dingen samen maken dat het voelt als thuiskomen in Zoetermeer.

Er is ook nog veel te doen in de stad en we staan voor uitdagingen bij veel onderwerpen. Als partijen kiezen wij voor brede samenwerking om te investeren in de kracht van onze stad. Dat betekent: meer passende woningen voor jongeren, gezinnen en ouderen. Innovatief aan de slag voor mensen die ondersteuning nodig hebben en voor gelijke kansen voor iedereen, ongeacht de wijk waarin je opgroeit. Aantrekkelijke straten door goed onderhoud en veiligheid. We gaan aan de slag met een bruisende stad waarin voorzieningen, wijken en infrastructuur klaar zijn voor de toekomst. Dat vraagt om een bestuur dat duidelijke keuzes maakt en verantwoordelijkheid neemt. Als je de voordeur uitstapt, moet je direct zien: Zoetermeer wordt elke dag beter. Merkbaar beter.

Wij zijn open, betrouwbaar en toegankelijk. We willen vooruit op een manier die uitvoerbaar, betaalbaar en uitlegbaar is. Deze coalitie wil niet alleen vanuit het stadhuis besluiten nemen, maar ook zichtbaar aanwezig zijn in de stad. Het college zal in de eerste maanden én daarna actief de wijken ingaan om met inwoners in gesprek te gaan, plannen toe te lichten en aanspreekbaar te zijn op de uitvoering. En nog belangrijker: om van de inwoners te horen wat er echt bij hen speelt, wat de lokale aandachtspunten zijn en wat zij van de gemeente verlangen. Wij willen op die manier de afstand tussen inwoners en het gemeentebestuur verkleinen en werken aan vertrouwen in de politiek. Zodat ook de Zoetermeeders die niet naar de stembus zijn gegaan, zich daar over vier jaar wel toe geroepen voelen.

Hoewel er onzekerheid bestaat over de gemeentelijke financiën vanuit het Rijk, laten we ons niet uit het veld slaan. De komende jaren zetten wij samen de schouders eronder. Met inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en alle mensen die onze stad iedere dag een stukje beter maken. Zo bouwen we aan een Zoetermeer waar mensen zich thuis voelen, kansen krijgen en met vertrouwen naar de toekomst kunnen kijken.

Zoetermeer wordt merkbaar beter.

PRO Zoetermeer
De Zoetermeerse VVD
D66 Zoetermeer
CDA Zoetermeer

Inhoudsopgave

Wonen en bouwen	5
Samen leven en ondersteunen	8
Onderwijs en economie	12
Veiligheid	15
Leefbaarheid, duurzaam en groen	18
Mobiliteit	21
Vrije tijd	24
Dienstverlening en participatie	27
Wijken en buurten	29
Sterke positie in de regio	31
Financiën	33

Leeswijzer | Klik op de bovenstaande gekleurde buttons om direct naar het betreffende hoofdstuk te gaan en op het blok met het huisje om weer terug te navigeren naar deze inhoudsopgave.

1

Wonen en bouwen

Wonen en bouwen

Wat we willen bereiken

Een betaalbare en passende woning is voor veel inwoners van Zoetermeer van groot belang. Starters zijn op zoek naar kansen om hun eerste woning te vinden, zodat jonge Zoetermeesters hun toekomstplannen kunnen verwezenlijken. Senioren hebben behoefte aan woningen die beter aansluiten bij hun levensfase en die het aantrekkelijk maken om een volgende stap op de woningmarkt te zetten. Wanneer inwoners in elke levensfase een passende woning kunnen vinden, ontstaan er meer mogelijkheden voor gezinnen om hun woonwensen te realiseren. Zodat onze inwoners in iedere levensfase kunnen blijven thuiskomen in Zoetermeer.

Wij kiezen voor een daadkrachtige aanpak en gaan aan de bak voor onze woningzoekenden. In de komende vier jaar willen we minimaal 3.000 nieuwe woningen realiseren. We nemen onze verantwoordelijkheid en gaan daarom stevig aan de slag met het realiseren van het vastgestelde Volkshuisvestingsprogramma.

We versnellen vergunningverlening, lossen knelpunten op en helpen bouwprojecten actief vooruit. Zoetermeer moet meer bouwvergunningen kunnen verlenen en een betrouwbare partner zijn voor ontwikkelaars, woningcorporaties, bouwers en alle andere partners die werken aan het realiseren van onze bouw- en woonopgave.

We bouwen op de grote woningbouwlocaties, voegen extra woningen toe in de bestaande stad en versterken tegelijk de woonkwaliteit in bestaande wijken. We verdichten waar dat kan en doen dat zorgvuldig. Daarbij zorgen we voor leefbare wijken, goede voorzieningen, bereikbaarheid en een aantrekkelijke openbare ruimte. Zo zorgen we ervoor dat groei van de stad ook leidt tot merkbaar aantrekkelijker buurten en een gebalanceerde woningvoorraad per wijk.

Daarnaast zetten we in op betere doorstroming op de woningmarkt. Door nieuwe woonvormen te introduceren voor senioren in Zoetermeer willen we ervoor zorgen dat onze inwoners makkelijker een woning kunnen vinden die past bij hun situatie en levensfase. Daarnaast creëren we meer mogelijkheden voor jonge gezinnen, jongeren en starters.

Wat we gaan doen

We kiezen voor een daadkrachtige aanpak en zorgen ervoor dat de plannen uit het Volkshuisvestingsprogramma snel leiden tot meer verleende vergunningen en uiteindelijk meer woningen. Om die versnelling mogelijk te maken komt er een topteam woningbouwversnelling dat actief knelpunten oplost, projecten begeleidt en succesvolle werkwijzen toepast die in andere gemeenten effectief zijn gebleken. Daarbij zetten we onder meer in op het uitbreiden van parallel plannen en het versoepelen van regels zonder de kwaliteit van de leefomgeving uit het oog te verliezen. We zorgen dat onze vergunningverlening aansluit op snellere bouwmethoden, zoals prefab bouwen.

We werken zichtbaar aan grote woningbouwprojecten waarmee veel woningen kunnen worden toegevoegd, zoals Entree en Binnenstad. Zoetermeer draagt actief bij aan de ontwikkeling van Bleizo, waarbij we nadrukkelijk oog houden voor de positie van Zoetermeerse woningzoekenden. Daarnaast vervolgen we de stappen voor de gebiedsontwikkeling Voorweg-Centrum.

We gaan voortvarend aan de slag met het Doorbouwakkoord. We wijzen bouwlocaties aan voor betaalbare woningbouw door woningbouwcorporaties. We vergemakkelijken woningdelen, hospitaerverhuur, transformaties, optoppen en uitplinten van bestaande woningen en wooncomplexen, en stellen daar duidelijke kaders voor op.

We zoeken actief samenwerking met woningbouwcorporaties om betaalbare woningen te realiseren. Om woningbouwprojecten sneller haalbaar te maken starten we met een vereveningsfonds, waarin een projectontwikkelaar een financiële bijdrage stort, als de doelstelling voor sociale huur, middenhuur of sociale koop bij een bouwproject niet wordt gehaald. De financiën uit het vereveningsfonds worden gebruikt om elders betaalbare woningbouw op gang te brengen.

Om doorstroming op de woningmarkt te stimuleren, maken we optimaal gebruik van de inzet van seniorenmakelaars en stimuleren we woonvormen waarin jong en oud samen kunnen wonen.

Daarnaast zetten we in op woonzorgconcepten en andere innovatieve woonvormen die bijdragen aan passende huisvesting voor verschillende doelgroepen. We ondersteunen jongeren en andere starters actief, bijvoorbeeld met het introduceren van een starterslening en/of koopgarant.

In 'Het Zoetermeerse doorstromingsplan' presenteren wij onze plannen om met huidige en nieuwe maatregelen te laten zien hoe we met woningbouw voor verschillende doelgroepen de juiste doorstroom realiseren. Bij de volgende wijziging van het toewijzingsstelsel in de Haagse woningmarktregio zet Zoetermeer in op een stelsel dat eerlijker werkt voor actieve jonge woningzoekenden, net zoals ze in steeds meer andere regio's doen.

Door woningbouw en leefbaarheid hand in hand te laten gaan versterken wij onze bestaande wijken. Bij ontwikkelingen rond wijkwinkelcentra en ov-knooppunten zetten we in op een combinatie van verdichting, vergroening, verduurzaming en verbetering van voorzieningen. We vragen ontwikkelaars en woningcorporaties om dit mee te nemen bij grote transformaties en nieuwbouwprojecten.

Tot slot voorkomen we onduidelijkheid voor huiseigenaren en blijven renovatie en nieuwbouw mogelijk door geen woningen tot monument te benoemen, tenzij inwoners dat voor hun eigen woning willen.

Wat het gaat kosten

Om maatregelen te nemen voor het versnellen van de woningbouw worden financiële middelen beschikbaar gesteld vanuit het Reserve Fonds 2040. We reserveren jaarlijks € 118.000 om doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Om starters financieel te ondersteunen bij de aankoop van een woning stellen we in 2027 tot en met 2029 jaarlijks € 230.000 beschikbaar en in 2030 € 105.000. De inzet voor de woonzorgvisie zetten we voort door voor 2028 € 52.000 te reserveren en voor 2029 en 2030 jaarlijks € 129.000.

2

Samen leven en ondersteunen

Samen leven en ondersteunen

Wat we willen bereiken

We zijn er voor mensen die hulp nodig hebben en laten niemand vallen. Dat vraagt om een sterk, menselijk en toekomstbestendig sociaal domein. Sterke buurten en wijken ontstaan wanneer mensen elkaar kennen, naar elkaar omkijken en elkaar helpen. Maatschappelijke organisaties en professionals ondersteunen waar dat nodig is. Een sterke sociale basis in een gezonde leefomgeving kan veel bijdragen aan het normaliseren van algemene hulpvragen.

Hulp en ondersteuning kunnen een springplank zijn en bieden ook een stevig vangnet. Dat willen we doelmatig en laagdrempelig doen, met effectieve, bewezen goede hulp en ondersteuning. Dat geldt ook bij het zorgen voor onze jeugd. Ouders zijn de eerste opvoeders, de gemeente en andere betrokken partijen ondersteunen hen zoveel als mogelijk of nodig is. Zo houden we de zorg menselijk en betaalbaar. Samenwerking tussen verschillende partners binnen en buiten het sociale domein is daarvoor noodzakelijk. Denk daarbij aan zorg, welzijn, onderwijs, schuldhulp, woningcorporaties en politie. Dat vraagt ook om integrale afwegingen binnen de gemeentelijke organisatie.

Het leven in (financiële) bestaansonzekerheid kent vele gevolgen, zowel voor de inwoner als de maatschappij. Ondersteuning moet daarom terechtkomen bij wie dit echt nodig heeft en mensen helpen om vooruit te komen. Daarbij hebben we oog voor harde inkomens- of vermogensgrenzen waardoor inwoners tussen wal en schip vallen. Problematische schulden willen we zoveel mogelijk voorkomen door vroegtijdig, toegankelijk en laagdrempelig ondersteuning aan te bieden, zodat financiële problemen niet onnodig uitgroeien tot grotere sociale en gezondheidsproblemen.

Voor inwoners die nog niet vanzelfsprekend meedoen, willen we de stap naar werk, (om)scholing of participatie kleiner maken. Werk is de belangrijkste route naar zelfstandigheid en bestaanszekerheid. Inwoners met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt blijven wij ondersteunen met beschut werk.

De vraag naar ondersteuning én de kosten binnen het sociaal domein zijn de afgelopen jaren enorm gestegen. Tegelijkertijd groeit het tekort aan personeel. Wij zetten daarom in op verschillende maatregelen om het sociaal domein op een slimmere en innovatieve manier in te richten. Het beleid willen wij zoveel mogelijk financieren binnen de financiële kaders van het totale sociaal domein. Dat is nodig om te voorkomen dat andere belangrijke voorzieningen in de gemeente in gevaar komen door stijgende uitgaven binnen het sociaal domein. Tekorten of overschotten worden maximaal binnen het sociaal domein opgelost en alleen in het uiterste geval gedekt door budgetten bij andere beleidsterreinen. Zo zorgen we ervoor dat hulp en ondersteuning ook in de toekomst beschikbaar en betaalbaar blijven voor hen die dit nodig hebben.

De budgetten in het sociaal domein willen we ontschotten, zodat inwoners of gezinnen die verschillende soorten hulp nodig hebben niet veel verschillende procedures hoeven te doorlopen. Dat helpt de inwoners, maakt onze dienstverlening makkelijker te begrijpen en helpt bij vroegsignalering, gezondheid en preventie.

Wat we gaan doen

We zetten de ingezette koers in het sociaal domein voort. De gemeente gaat de samenhang met sociaal-economische ontwikkeling, gezondheid, wonen en leefbaarheid beter inzichtelijk maken en deze beter met elkaar verbinden. We zetten stevig in op preventie, innovatie en de menselijke maat in het sociaal domein. Datagericht werken wordt stevig ingericht, als onderbouwing van beleid en uitvoering.

Sociale innovatie wordt doorgezet met projecten die bijdragen aan de doelen van het sociaal domein, nieuw zijn voor Zoetermeer en gebleken effectief zijn. Op deze manier dragen innovaties bij aan merkbaar betere kwaliteit voor de inwoners en tegelijkertijd beheersing van kosten. Door te investeren in innovatieve oplossingen zoals Preventie in de Praktijk en Wijkimpact 0-99, verminderen we de noodzaak voor duurdere en arbeidsintensievere oplossingen.

Jeugd

Opgroeien gaat gepaard met hobbels en uitdagingen. Bij de inzet voor gelukkige en sterke jeugd zetten we de ingeslagen weg van normaliseren en demedicaliseren voort. Daarbij blijft het uitgangspunt dat kinderen en jongeren die ondersteuning of zorg nodig hebben, deze tijdig en passend ontvangen onder andere via programma's zoals Kansrijke Start. Daarmee verkleinen we gezondheidsverschillen. Door de inzet van lokale teams krijgt jeugd die dat nodig heeft sneller, gericht en dicht bij huis hulp. Daarbij geven we extra aandacht aan de overgang van jeugdhulp (18-) naar de ondersteuning voor volwassenen (18+). Gezinnen met complexe problemen worden ondersteund via een integrale aanpak met één plan en één regisseur.

We versterken de samenwerking tussen ouders, jeugdhulp, onderwijs en wijkteams. Zo kunnen zorgen en problemen vroegtijdig worden herkend en via preventie aangepakt. Het aantal ontmoetingsplekken voor jongeren en jongerenwerk breiden we daarbij uit. We gaan actief verder met taalvaardigheid om laaggeletterdheid te voorkomen.

Bestaanszekerheid en ondersteuning

We laten niemand door het ijs zakken. We zetten in op het vergroten van het bereik van inkomensondersteuning, zodat inwoners die deze regelingen nodig hebben deze ook daadwerkelijk weten te vinden en gebruiken. Het vertrouwen van inwoners willen we vergroten door te kijken naar de mens in plaats van de problemen en te werken met één loket voor hulp. Daarnaast werken we harder aan het voorkomen van (geld)zorgen en problemen, bijvoorbeeld via coaching en voorlichting.

We werken als gemeente samen met het Jeugdeducatiefonds om de kansen van kwetsbare kinderen te versterken via de basisscholen. Als gemeente geven we het goede voorbeeld door het aantal werk- en stageplekken voor mensen met een beperking uit te breiden.

We willen dat ondersteuning voor inwoners geleidelijk afbouwt in plaats van abrupt wegvalt, zodra zij stappen zetten richting werk of extra inkomsten. Daarom geven we inwoners in de bijstand meer ruimte om bij te verdienen zonder dat dit meteen volledig wordt verrekend. Ook onderzoeken we hoe we binnen gemeentelijke regelingen meer kunnen werken met een glijdende schaal.

Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben richting werk, scholing of participatie zetten we in op een persoonlijke en effectieve aanpak. De Binnenbaan blijft daarbij belangrijk voor inwoners voor wie beschut werk

de passende route is. Voor andere inwoners kijken we welke stap nodig is om dicht bij werk te komen, bijvoorbeeld via scholing, begeleiding, een stage, een leerwerkplek of direct contact met een werkgever. Daarbij gaan we uit van vertrouwen en de menselijke maat. We kijken niet alleen naar belemmeringen, maar ook naar talenten, mogelijkheden en de eigen inzet die van iemand gevraagd mag worden. We zorgen dat ondersteuning perspectief biedt en publieke middelen terechtkomen waar ze het meeste verschil maken.

Binnen de vernieuwde Stadspas079 zorgen we voor meer en passendere ondersteuning voor minima, met meer keuzevrijheid voor inwoners. Daarmee versterken we bestaanszekerheid voor inwoners die ondersteuning nodig hebben, zonder het uitgangspunt los te laten dat werk moet lonen en meedoen waar mogelijk wordt gestimuleerd.

Tot slot zorgen we voor meer stabiliteit en continuïteit bij organisaties die actief zijn op het gebied van bestaanszekerheid, armoede en schuldhulpverlening door waar mogelijk meerjarige subsidies toe te passen.

Gezond leven en welzijn

Positieve gezondheid is ons uitgangspunt. Via de openbare ruimte, maatschappelijke voorzieningen en wijkwinkelcentra stimuleren we dat inwoners elkaar tegenkomen, voldoende kunnen bewegen en een gezonde leefstijl ontwikkelen. De samenwerking binnen Samen-ZoeterMeerGezond zetten we voort. Daarbij hebben we ook aandacht voor de mentale gezondheid van jongeren. Ook gaan we eenzaamheid tegen met hulp van vrijwilligersnetwerken en samenwerking met maatschappelijke organisaties en geloofsgemeenschappen.

In samenwerking met het HagaZiekenhuis werken we aan het behoud van toegankelijke zorg en de Spoedzorg in Zoetermeer. Daarnaast gaan we werken aan meer aanbod van woonzorgconcepten en woningen met zorg op afstand. Binnen de Wmo komen er snellere intakes en langere indicaties. De menselijke maat staat centraal: we zorgen voor tijdige, passende en laagdrempelige ondersteuning, met zo min mogelijk bureaucratische drempels en zoveel mogelijk duidelijkheid voor inwoners.

Vrijwilligers zijn onmisbaar. Daarom ondersteunen we de vrijwilligersorganisaties en bieden waar mogelijk meerjarige financiële duidelijkheid. We hebben enorm respect voor mantelzorgers die we daarom ondersteunen en waarderen. Daartoe zetten we in op goede mantelzorg-ondersteuning, toegankelijke respijtzorg en praktische

hulp voor mantelzorgers die zwaar belast zijn. De vorm van waardering zal, in overleg met mantelzorgers, passend en ondersteunend zijn.

Ieder mens is anders. Waar je ook vandaan komt, wat je kleur, gender of seksuele geaardheid ook is, welke beperking je ook hebt: iedereen moet zich gezien en gehoord, veilig en welkom voelen en mee kunnen doen in onze Zoetermeerse samenleving. We hebben onverminderd aandacht voor inclusie en diversiteit, want gelijke kansen en volwaardige deelname door bijvoorbeeld vrouwen, lhbtqia+-personen, mensen met een beperking of mensen van kleur zijn nog niet vanzelfsprekend. We steunen initiatieven die compassie, acceptatie, erkenning en ontmoeting bevorderen, zoals Ketj Koti, Coming Out Day en andere momenten die mensen met elkaar verbinden.

Asiel en integratie

Mensen in nood helpen we. Daarom voldoen we aan de landelijke wet- en regelgeving. We zorgen daarbij voor goede communicatie, aandacht voor omwonenden en leefbare wijken rond opvanglocaties. Veiligheid in de opvanglocatie en voor de omgeving is daarbij vanzelfsprekend. Goede integratie is belangrijk, daarom zorgen we voor hulp bij het vinden van werk, vrijwilligerswerk en taallessen.

Wat het gaat kosten

Om gezondheid, beleving en ontmoeting voor jongeren in de stad te verbeteren, reserveren we jaarlijks € 600.000 tot en met 2030. We investeren € 5.000.000 in een fonds voor preventie en innovatie in het sociaal domein. In 2027 is € 50.000 gereserveerd om te onderzoeken hoe een glijdende schaal in de bijstand kan worden ingevoerd.

3

Onderwijs en economie

Onderwijs en economie

Wat we willen bereiken

Een sterke stad biedt kansen om te leren, te werken en te ondernemen. Goed onderwijs geeft kinderen en jongeren de beste start. Het geeft mensen bovendien de vrijheid om zich een leven lang te blijven ontwikkelen: om bij te leren, zich om te scholen of opnieuw richting te geven aan hun toekomst. We vinden het belangrijk dat kinderen een veilige plek en goede voorzieningen hebben om zich te ontwikkelen. Daarbij is een belangrijke rol voor de voor- en vroegschoolse educatie weggelegd. Goed onderwijs vraagt om samenwerking tussen scholen en gemeente, duurzame en breed bruikbare schoolgebouwen en gezonde schoolomgevingen. Keuzevrijheid voor ouders en leerlingen staat daarbij centraal.

Ook willen we de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterken. Zoetermeer heeft jongeren, werkzoekenden en werkgevers veel te bieden, maar vraag en aanbod moeten elkaar beter kunnen vinden. Dat vraagt om versterking van praktijkgericht onderwijs, met bijzondere aandacht voor vmbo, techniekonderwijs, mbo en hbo. Meer stages, leerwerkplekken en praktijkroutes helpen inwoners om ervaring op te doen en bieden werkgevers de vakmensen die zij nodig hebben. We streven ernaar dat alle kinderen en jongeren binnen Zoetermeer een passende onderwijsplek kunnen vinden met behoud van de vrije schoolkeuze. Het speciaal onderwijs speelt hierbij een belangrijke rol. Samen met leerplicht, onderwijs, ouders en samenwerkingsverbanden blijven we ons inzetten om ieder kind een passende plek in het onderwijs te bieden en het aantal thuiszitters terug te dringen.

Een sterke lokale economie zorgt voor banen, innovatie en levendige wijken. Dat vraagt om ruimte voor ondernemers: lokale ondernemers, mkb'ers, starters, zzp'ers, familiebedrijven, innovatieve bedrijven en de maakindustrie zorgen voor werkgelegenheid, levendigheid en vernieuwing. Zoetermeer wil een stad zijn waar ondernemers zich welkom (blijven) voelen, waar de gemeente meedenkt en waar procedures waar mogelijk eenvoudiger worden.

Innovatie blijft een belangrijke motor voor onze regionale economie. Het Dutch Innovation Park is daarbij een belangrijke regionale campus en broedplaats voor samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven.

Daarnaast willen we toewerken naar een circulaire economie. De landelijke doelen om in 2050 volledig circulair te zijn en het grondstoffengebruik in 2030 te halveren betekenen dat we als gemeente stappen moeten zetten.

Wat we gaan doen

We ondersteunen scholen waar dat kan bij het bieden van goed onderwijs. Dat doen we door nauw samen te werken met schoolbesturen en schoolteams, uitvoering te geven aan de plannen voor onderwijshuisvesting en te kijken hoe schoolgebouwen breder kunnen worden benut voor de wijk. Bij nieuwbouw en renovatie hebben we aandacht voor duurzaamheid, een goed binnenklimaat, gezonde schoolomgevingen en samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en maatschappelijke partners.

De samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en gemeente wordt versterkt. We richten ons op meer stages, leerwerkplekken, praktijkroutes en ontmoetingen tussen scholen, werkgevers en werkzoekenden. Ook blijven we ons inzetten om meer mbo- en hbo-onderwijs naar Zoetermeer te halen en versterken we de positie van vmbo en techniekonderwijs in verbinding met lokale bedrijven.

Het Dutch Innovation Park ontwikkelen we verder als regionale innovatiecampus. De campus blijft een belangrijke plek waar onderwijs, ondernemers en innovatie elkaar ontmoeten. We willen bestaande ruimte nog beter benutten, ruimte blijven bieden aan startups en scale-ups en kleinschalige werkplekken in de wijk stimuleren. Ook zetten we de Innovatieprijs voor ondernemers voort, omdat deze vernieuwende Zoetermeerse bedrijven zichtbaar maakt en ondernemerschap, innovatie en lef waardeert.

Voor ondernemers blijven we merkbaar werken aan minder onnodige regels, betere dienstverlening en een gemeente die initiatieven positief benadert. We ondersteunen het lokale mkb, starters, zzp'ers, familiebedrijven, innovatieve ondernemingen en de maakindustrie. Wijkwinkelcentra zijn het hart van de wijk en kunnen op verschillende plekken een opknopbeurt gebruiken.

Daarnaast willen we graag een aantrekkelijk stadscentrum behouden. Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren werken we aan winkelgebieden die toekomstbestendig, groen, levendig en bereikbaar zijn. Daarbij is er aandacht voor plekken die extra ondersteuning nodig hebben en voor publiekstrekkingen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de stad.

Ook blijft de gemeente haar ondernemers stimuleren en faciliteren in hun doelstellingen voor duurzaamheid en circulariteit. We onderzoeken hoe ondernemers nog beter kunnen worden ondersteund. We blijven ondernemers stimuleren en helpen om haalbare en betaalbare stappen te zetten die passen bij hun bedrijf, hun mogelijkheden en de economische kansen voor de stad.

Wat het gaat kosten

Voor het uitvoeren van een nieuwe actieagenda Economie en de ambities op het gebied van circulaire economie stellen we jaarlijks € 200.000 beschikbaar tot en met 2030. Elke twee jaar stellen wij € 30.000 beschikbaar voor de Innovatieprijs. Voor het versterken van het onderwijsaanbod stellen wij jaarlijks € 100.000 beschikbaar tot en met 2030.

4

Veiligheid

Veiligheid

Wat we willen bereiken

Iedereen moet zich in Zoetermeer veilig kunnen voelen: thuis, op straat, op school, online, in de wijk en in de stad. Veiligheid is een basisvoorwaarde om je thuis te voelen in Zoetermeer. Het begint bij respect voor elkaar, bij wijken die schoon, heel en overzichtelijk zijn en bij inwoners die weten waar zij terecht kunnen als er iets speelt. Tegelijk zijn we duidelijk: voor criminaliteit, intimidatie, geweld, ondermijning, discriminatie en bedreiging is in Zoetermeer geen plaats. We kiezen daarom voor een veiligheidsaanpak waarin preventie en handhaving elkaar versterken. We voorkomen waar dat kan, helpen waar dat nodig is en grijpen stevig in waar grenzen worden overschreden.

We willen dat inwoners, ondernemers en bezoekers erop kunnen vertrouwen dat meldingen van overlast, onveiligheid en criminaliteit serieus en snel worden opgepakt. Veiligheid is daarbij niet alleen een kwestie van optreden als het misgaat, maar ook van vroeg signaleren, zichtbaar aanwezig zijn en problemen aanpakken voordat ze groter worden. Daarom werken we aan veilige en leefbare wijken, waarin gemeente, politie, brandweer, handhaving, woningcorporaties, zorgpartners, scholen, ondernemers en inwoners elkaar weten te vinden. Door beter samen te werken, kunnen signalen sneller worden gedeeld en kan eerder worden ingegrepen als dat nodig is. Het veiligheidsgevoel zal alleen verbeteren als onze aanpak de stad merkbaar beter maakt.

De wereld wordt steeds meer digitaal en dat brengt nieuwe risico's met zich mee. Daarom besteden we bijzondere aandacht aan digitale veiligheid, mediawijsheid en de bescherming van jongeren en kwetsbare inwoners. Ook willen we dat inwoners en ondernemers weerbaar zijn tegen criminaliteit, intimidatie, online misbruik, cyberpesten, oplichting en andere vormen van onveiligheid.

Een veilige stad vraagt ook om een openbare ruimte die bijdraagt aan het veiligheidsgevoel. Donkere, onoverzichtelijke of verloederde plekken mogen er niet toe leiden dat inwoners bepaalde routes, straten of pleinen gaan vermijden. Een schone, hele en overzichtelijke leefomgeving is daarom een belangrijk onderdeel van onze veiligheidsaanpak.

Daarnaast willen we elke vorm van huiselijk geweld eerder signaleren, beter bespreekbaar maken en effectiever aanpakken. Slachtoffers moeten weten waar zij terecht kunnen en professionals moeten signalen tijdig herkennen en opvolgen.

Tegelijk blijven we stevig optreden tegen ondermijning, drugscriminaliteit, online criminaliteit, extremisme, radicalisering, wapenbezit en andere vormen van ontwrichtende criminaliteit. Dit soort criminaliteit tast niet alleen de veiligheid aan, maar ook het vertrouwen in de samenleving en de rechtsstaat.

Tot slot willen we dat Zoetermeer beter voorbereid is op (digitale) dreigingen, crises en internationale spanningen die de maatschappelijke rust, veiligheid en continuïteit van voorzieningen onder druk kunnen zetten. Een weerbare stad is een stad waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente weten wat zij moeten doen als het erop aankomt.

Wat we gaan doen

We gaan door met aanpakken die werken, zoals de Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) en Persoonsgerichte Aanpak (PGA). Daarmee richten we ons op personen en situaties waar risico's groot zijn en waar tijdige begeleiding, begrenzing en samenwerking noodzakelijk zijn. Deze aanpak helpt om problemen eerder in beeld te krijgen en gericht te handelen.

De zichtbaarheid en slagkracht van handhaving worden versterkt met zes extra boa's en/of buurtwerkers. Daarmee zetten we ons in voor meer zichtbare aanwezigheid in de stad, snellere opvolging van meldingen en gerichte inzet op plekken waar overlast of onveiligheid wordt ervaren. Ook krijgen zij een rol in het versterken van digitale weerbaarheid en mediawijsheid, onder meer door inwoners, ondernemers, jongeren en ouders actief op te zoeken en voorlichting te geven over online oplichting, cyberpesten, sextortion, digitale criminaliteit en veilig gedrag online.

Daarnaast blijven we bij de politie stevig aandringen op voldoende capaciteit in Zoetermeer, zodat politie, handhaving en gemeente zichtbaar, aanspreekbaar en effectief kunnen optreden waar dat nodig is.

De aanpak van huiselijk geweld, femicide, kindermishandeling en seksueel geweld wordt verder versterkt, onder andere met de Doorbraakmethode. We zetten in op preventie, vroegsignalering, deskundigheidsbevordering van professionals, gerichte voorlichting, samenwerking met Veilig Thuis en laagdrempelige mogelijkheden om zorgen of signalen te melden. Daardoor willen we eerder hulp bieden en escalatie voorkomen.

Onveilige plekken in de openbare ruimte pakken we sneller aan. Meldingen van inwoners nemen we serieus. Waar nodig nemen we maatregelen, zoals betere verlichting, overzichtelijke inrichting, onderhoud en zichtbare aanwezigheid. Ook ondersteunen we initiatieven van inwoners die bijdragen aan een veilige en leefbare buurt, bijvoorbeeld wanneer bewoners samen met gemeente, politie, handhaving of woningcorporaties werken aan het verbeteren van hun straat, complex of wijk.

We onderzoeken of het toepassen van wijkrechtspraak een zinvolle toevoeging is in onze stad. Dit is een laagdrempelige vorm van rechtspraak in de wijk, waarbij een rechter samen met betrokken hulpverleners kijkt naar een passende oplossing voor juridische én achterliggende persoonlijke of maatschappelijke problemen.

Verder onderzoeken we waar uitbreiding van camera-toezicht zinvol, proportioneel en uitvoerbaar is. Daarbij kijken we naar de preventieve werking, het effect op het veiligheidsgevoel van de mensen in de omgeving en de bijdrage aan het opsporen van daders. Cameratoezicht is geen doel op zich, maar kan op specifieke plekken onderdeel zijn van een bredere veiligheidsaanpak.

Ook versterken we de aanpak van onbegrepen en verward gedrag. Zorg, veiligheid en sociaal domein werken hierbij nauw samen, zodat inwoners sneller passende hulp krijgen en overlast of onveiligheid in de wijk zoveel mogelijk wordt voorkomen. We leren van effectieve aanpakken uit andere gemeenten.

Rond de jaarwisseling en op andere momenten waarop de druk op hulpverleners, handhavers en de openbare orde groot is, zetten we in op een duidelijke en veilige aanpak. Geweld, bedreiging en intimidatie richting hulpverleners, handhavers, politie, bestuurders en volksvertegenwoordigers zijn onacceptabel. Waar mogelijk laten we daders betalen voor de schade die zij veroorzaken. Tot slot vergroten we de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en de gemeentelijke organisatie tegen online criminaliteit, ondermijning, extremisme en crises. Dat doen we met voorlichting, samenwerking, oefening, betere informatie-uitwisseling en aandacht voor de continuïteit van vitale voorzieningen.

Wat het gaat kosten

Om zes extra boa's en/of buurtwerkers in de stad in te zetten, trekken wij structureel € 500.000 per jaar uit. Voor de wijkrechtspraak zullen wij een onderzoek uitvoeren naar de toepasbaarheid in Zoetermeer, waarvoor wij in 2027 € 25.000 budget hebben gereserveerd. Voor de IPTA en PGA maken wij in eerste instantie gebruik van beschikbare Rijksmiddelen voordat gemeentelijke middelen worden ingezet. Tot slot gaan wij behoeftegericht verkennen welke investering er nodig is om de beschikbaarheid van cameratoezicht uit te breiden.

5

Leefbaarheid, duurzaam en groen

Leefbaarheid, duurzaam en groen

Wat we willen bereiken

Zoetermeer is een stad in en tussen de parken. Een plek waar mensen van de natuur kunnen genieten, elkaar kunnen ontmoeten en kinderen veilig kunnen spelen. We bouwen voort op de ambitie uit de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer waarin groen en water zorgen voor leefkwaliteit, gezondheid, ontmoeting en klimaatbestendigheid.

Onze parken en groenstroken zijn de plekken in onze samenleving die uitnodigen tot bewegen, spelen en ontmoeten. Bewegen is belangrijk voor een goede start in het leven en vitaal ouder worden.

Om onze leefomgeving prettig te houden, maken we deze klimaatbestendig. We willen hittestress tegengaan, droge voeten behouden en de water- en luchtkwaliteit en de biodiversiteit in onze buurten bevorderen. Zo wordt de buitenruimte merkbaar beter. We bouwen met groen, voorzieningen en ontmoeting dichtbij. Zoetermeer moet niet alleen voor mensen, maar ook voor dieren een fijne en gezonde leefomgeving zijn, met voldoende nestgelegenheid, groenverbindingen en aandacht voor dier-vriendelijk beheer. We maken daarbij onderscheid tussen groen en natuur.

Zoetermeer is snel gegroeid. Veel wijken, straten, stoepen, groenstroken, lantaarnpalen en speelplekken zijn ongeveer tegelijk aangelegd. Nu worden ze ook tegelijk ouder. Dat merken inwoners in hun eigen buurt. Juist daar moeten zij fijn thuis komen in Zoetermeer. Dit college investeert daarom de komende jaren gericht in de openbare ruimte: netter groen, minder zwerfafval en onkruid, betere stoepen en paden, sneller herstel van schade en extra aandacht voor routes naar scholen, winkels, haltes en zorgvoorzieningen.

De openbare ruimte is ook de plek waar het leven in de wijk gebeurt. Kinderen spelen er. Mensen wandelen, sporten en ontmoeten elkaar. Kinderen hebben ruimte nodig om te rennen, klimmen, ontdekken, sporten en samen te spelen. Met groen, schaduw, bankjes en veilige routes ernaartoe. We kijken daarbij verder dan alleen nieuwe speeltoestellen.

Bij de energietransitie kiezen we voor een eerlijke, praktische aanpak waarbij haalbaarheid en betaalbaarheid voor al onze inwoners en ondernemers centraal staan.

We zetten in op besparing en isolatie. Inwoners houden daarbij zelf te allen tijde de regie over de verduurzaming van hun eigen woning. De energietransitie betekent minder verbruik en schonere energie. We willen dat iedereen in Zoetermeer kan aanhaken. Daarnaast biedt verduurzaming kansen voor innovatie, lokale werkgelegenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers.

Ook Zoetermeer wordt geconfronteerd met netcongestie. Het elektriciteitsnet is vol. Dat heeft directe gevolgen voor ontwikkelingen in onze stad. Netcongestie raakt niet alleen de woningbouw, maar zet ook een rem op de groei en innovatie van lokale ondernemers. Ontwikkelingen willen we zo snel als dat kan weer mogelijk maken.

Wat we gaan doen

Deze coalitie investeert de komende jaren gericht in de openbare ruimte. We verhogen daarom het onderhoudsniveau in woonwijken. Bij groot onderhoud in de wijk nodigen we andere partijen zo veel mogelijk uit andere werkzaamheden te bundelen, dat beperkt de overlast voor inwoners. We grijpen groot onderhoud ook aan om de buurt direct beter te maken.

Dat doen we met meer verlichting, opgeknapt stoepen, bankjes voor ontmoeting, meer prullenbakken, openbare toiletten, meer kwalitatief groen en betere toegankelijkheid. Jaarlijks laten we per wijk zien wat er is gedaan, hoe de kwaliteit verbetert en hoe bewoners dit ervaren. We gaan verder op de ingeslagen weg om Zoetermeer toegankelijker te maken. Bij plannen voor de openbare ruimte, gebouwen, woningen, openbaar vervoer en gemeentelijke dienstverlening nemen we toegankelijkheid vanaf het begin mee. We kijken daarbij niet alleen naar wat wettelijk moet, maar vooral naar wat in de praktijk werkt voor inwoners.

We zorgen voor goede en gevarieerde speelplekken in alle wijken. Dicht bij huis zijn er veilige plekken waar jonge kinderen kunnen spelen. Daarnaast investeren we in grotere buurtplekken die uitnodigen tot bewegen, ontmoeten en buitenspelen voor kinderen en jongeren van verschillende leeftijden.

We maken daarvoor een nieuw meerjarig plan voor speel- en ontmoetingsplekken. Bij de inrichting en vernieuwing van speelplekken houden we rekening met toegankelijkheid, zodat kinderen met en zonder beperking zoveel mogelijk samen kunnen spelen.

Wijkgroen, parken en recreatieve groengebieden moeten uitnodigen tot ontmoeten, bewegen, spelen en ontspannen. Daar bieden we ruimte voor passende, kleinschalige en verbindende buurtactiviteiten. De natuurgebieden Plas van Poot, Nieuwe Driemanspolder en het Buytenpark beschermen we zorgvuldig en ontwikkelen we met respect voor natuur, biodiversiteit en rust. We gaan werken aan ecologische verbindingzones.

Om hittestress tegen te gaan, droge voeten te behouden en de luchtkwaliteit én biodiversiteit te verbeteren, maken we de komende bestuursperiode werk van vergroening en klimaatadaptatie. Per wijk brengen we in beeld waar de grootste tekorten zitten aan schaduw, speelgroen, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Op basis daarvan maken we een uitvoeringsagenda vergroening, met prioriteit voor versteende plekken, schoolomgevingen, speelplekken, pleinen en routes naar voorzieningen: minder steen waar het kan, meer groen waar het moet.

Daarbij gebruiken we de 3-30-300-methode als uitgangspunt bij (her)ontwikkeling en investeren we in het boomkroonoppervlak door netto 2.000 extra bomen aan de stad toe te voegen. We maken de huidige pilot m.b.t. overlastgevendende bomen af, evalueren deze en herijken waar nodig het reguliere bomenbeleid om te komen tot een gedragen aanpak waarbij er tijdig en adequaat wordt gereageerd op klachten.

We onderschrijven de doelen die in het Schone Lucht Akkoord staan en onderzoeken aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord. Daarbij maken we inzichtelijk welke maatregelen, kosten, verplichtingen en uitvoeringscapaciteit daarbij horen.

Vergroening doen we samen met de stad. We zetten daarom blijvend in op bestaande initiatieven die inwoners helpen om zelf bij te dragen aan een groener Zoetermeer. De succesvolle actie waarbij inwoners gratis bomen konden krijgen, zetten we voort.

Ook stimuleren we het vervangen van stoeptegels door groen, het aanplanten van hagen en gevelgroen en het vergroenen van versteende tuinen en straten. Zo maken we vergroening concreet, zichtbaar en dichtbij huis.

In Zoetermeer streven we ernaar om in 2040 aardgasvrij te zijn. Onze praktische focus ligt hierbij op besparing, isolatie en haalbare warmte. We zetten wijkgericht energiefixers in en bieden hulp bij het aanvragen van leningen en subsidies voor verduurzaming. Wat je niet verbruikt, hoef je namelijk niet op te wekken. Daarbij zetten we extra in op wijken waar de opgaven het grootst zijn, zoals Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert. Om het doel in de energietransitie te behalen, stellen we haalbare tussendoelen op. Als gemeente geven we het goede voorbeeld en werken stapsgewijs aan verduurzaming van het eigen vastgoed. Om initiatieven van inwoners en ondernemers de ruimte te geven en bureaucratie te verminderen, richten we één herkenbaar loket in.

Wij willen voorkomen dat netcongestie de ontwikkeling van Zoetermeer stilzet. Daarom kiezen we voor een actieve gemeentelijke rol: netbewust bouwen, tijdig aanvragen, slimme tijdelijke oplossingen, meer ruimte voor energie-infrastructuur en lobby richting Rijk, provincie, Stedin en TenneT. Daarvoor actualiseren we het actieplan dat Zoetermeer in 2025 heeft gemaakt.

Wat het gaat kosten

Voor het verbeteren van de aantrekkelijkheid en (verkeers)veiligheid in de openbare ruimte is in totaal een impuls van € 30.000.000 beschikbaar. Voor het voortzetten van de actie gratis bomen voor inwoners en klimaatadaptatie is jaarlijks € 200.000 beschikbaar tot en met 2030. Waar mogelijk investeren we in oplossingen voor netcongestie.

6

Mobiliteit

Mobiliteit

Wat we willen bereiken

Zoetermeer is en blijft een goed bereikbare stad. Onze stad groeit en daarmee neemt ook het aantal verplaatsingen toe: naar werk, school, winkels, familie, vrienden en vrijetijdsvoorzieningen. Wij willen dat Zoetermeer toegankelijk, verkeersveilig en leefbaar is voor iedereen.

We zetten in op een mobiliteitssysteem waarin lopen, fietsen, openbaar vervoer en auto elkaar versterken. Inwoners moeten zich veilig en comfortabel door de stad kunnen verplaatsen. We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers door te zorgen voor doorgaande voet- en fietspaden. Door te investeren in veilige en snelle fietsroutes willen we de beste grote fietsstad van Nederland zijn.

Aantrekkelijk en toegankelijk openbaar vervoer is essentieel voor een bereikbare stad en regio. We willen dat inwoners eenvoudig en betaalbaar gebruik kunnen maken van sterke regionale verbindingen. Daarbij zorgen we ervoor dat nieuwe inwoners kennismaken en vertrouwd raken met het openbaar vervoer. De Krakeling blijft van groot belang voor de bereikbaarheid van wijken en voorzieningen, en daarmee voor de leefbaarheid en het functioneren van de stad. De omgeving van de Krakeling willen we aantrekkelijker, toegankelijker en sociaal veiliger maken. RandstadRail-stations worden merkbaar beter. Ook blijven we ons inzetten voor goede busverbindingen en/of maatwerkvervoer naar de andere wijken en in de nacht naar andere steden.

Sinds de Mandelabrug eind 2022 onveilig werd verklaard, beschikt station Zoetermeer niet meer over een volwaardige verbinding over de A12. Met de ontwikkeling van Entree ontstaat de noodzaak én de kans om het stationsgebied opnieuw toekomstbestendig vorm te geven. We willen een stationsbrug die Entree verbindt met de stad en bijdraagt aan de ontwikkeling van het station tot een veilige, toegankelijke en hoogwaardige OV-knoop, met perspectief op een intercitystatus.

Zoetermeer is goed bereikbaar met de auto. Dat willen we behouden nu de stad groeit. Voldoende parkeerplekken zijn voor ons het uitgangspunt, ook bij sportverenigingen en andere drukbezochte voorzieningen.

We stimuleren duurzame vormen van mobiliteit, zoals deelmobiliteit en elektrisch rijden.

Dat is belangrijk voor de gezondheid van onze inwoners en zorgt voor minder CO₂-uitstoot.

Verkeersveiligheid geven we hoge prioriteit. Het aantal verkeersslachtoffers moet omlaag, met speciale aandacht voor fietsers, jongeren en ouderen. We willen veilige schoolroutes, overzichtelijke verkeerssituaties en snelheden die logisch en verkeersveilig zijn. De inrichting van wegen moet bijdragen aan herkenbaarheid, leefbaarheid en een goede doorstroming.

Wat we gaan doen

We gaan routes voor voetgangers en fietsers veiliger, aantrekkelijker en toegankelijker maken. Daarbij scheiden we voetgangers en fietsers waar nodig van autoverkeer.

Om het openbaar vervoer beschikbaar en aantrekkelijk te houden voor alle inwoners, maken we samen met de HTM de omgeving van de RandstadRail-haltes, fietsparkeerplekken bij stations en de routes daarnaartoe toegankelijker, beter vindbaar en sociaal veiliger.

We zorgen voor een blijvende verbinding van en naar Rokkeveen, Dorp en het HagaZiekenhuis en zetten ons ervoor in dat vervoerders nachtbuslijnen (blijven) aanbieden naar Den Haag, Leiden en Rotterdam.

We onderzoeken hoe we het gebruik van openbaar vervoer kunnen stimuleren bij mensen die nieuw in Zoetermeer komen wonen. We zetten actief de volgende stappen voor een directe lightrailverbinding met Rotterdam (ZoRo) en snelle verbindingen richting Leiden (LeiZo) en omliggende gemeenten.

Daarnaast werken we een variant uit voor een brede, herkenbare stationsbrug tussen het viaduct Zuidweg/Afrikaweg en de huidige Mandelabrug en toetsen die op haalbaarheid en snelle realisatie. De brug moet ruimte bieden aan fietsers, voetgangers, groen, verblijf, voorzieningen en goede verbindingen met trein, tram en bus. In lijn met de Ruimtelijke Strategie realiseren we voldoende parkeerplekken bij nieuwbouw.

Daarbij houden we rekening met de nabijheid van deelmobiliteit en openbaar vervoer. We onderzoeken op welke manier mobiliteitsaspecten meetellen bij het bepalen van het aantal te realiseren parkeerplekken.

Net als mantelzorgers krijgen informele zorgverleners en thuiszorgmedewerkers de mogelijkheid om gratis te parkeren bij hun werkzaamheden. Op plekken met veel parkeerdruk delen we de openbare ruimte efficiënt in om aanvullende (groene) parkeerplekken te realiseren zonder verlies van groen. Het aantal elektrische laadplekken laten we meegroeien met de ontwikkeling van de stad. Er wordt beleid ontwikkeld voor deelmobiliteit voor de fiets en de auto.

In de hele stad verbeteren we de verkeersveiligheid, met extra aandacht voor veilige schoolroutes en de zogenoemde grijze wegen waarbij de wegindeling onduidelijk is. Daar waar concrete ontwikkelplannen zijn voor wonen en werken en het noodzakelijk is voor het bevorderen van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en doorstroming, worden op specifieke locaties de snelheden aangepast in overeenstemming met de Ruimtelijke Strategie.

Wat het gaat kosten

Wij stellen € 280.000 per jaar beschikbaar voor het uitbreiden van de personele capaciteit voor mobiliteit en verkeersveiligheid. We investeren in 2027 en 2028 € 750.000 voor de planontwikkeling van de stationsbrug en het stationsgebied.

7

Vrije tijd

Vrije tijd

Wat we willen bereiken

Zoetermeer moet een stad zijn waar iedereen mee kan doen en waar vrijetijdsvoorzieningen bijdragen aan gezondheid, ontmoeting, ontspanning en ontwikkeling. Sport, cultuur, recreatie en verenigingen brengen mensen samen en maken onze stad aantrekkelijk en sociaal sterk. We willen daarom dat voorzieningen dichtbij inwoners beschikbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn in iedere wijk en voor iedere generatie.

We bouwen voort op de ambities uit de omgevingsvisie Zoetermeer 2040: een stad waar ruimte is voor ontmoeting, sport, cultuur en ontspanning. Een prettige en toegankelijke openbare ruimte moet uitnodigen om te bewegen, te spelen, te wandelen en elkaar te ontmoeten. Verenigingen, vrijwilligers en culturele organisaties vormen het hart van het sociale leven in Zoetermeer. Zij verdienen een gemeente die meedenkt, ondersteunt en tijdig duidelijkheid biedt. Tegelijk stimuleren we initiatief vanuit inwoners en ondernemers om de stad bruisend en innovatief te houden. Daarbij zoeken we een goede balans tussen gemeentelijke ondersteuning en cultureel ondernemerschap.

Het aanbod van sport, cultuur, recreatie en ontmoeting moet meegroeien met de groei van de stad en het aantal inwoners. Nieuwe woningen en wijken vragen ook om voldoende voorzieningen voor vrije tijd dichtbij huis. We willen dat kinderen en jongeren dichtbij huis kunnen sporten, spelen en culturele activiteiten kunnen volgen. Ook ouderen en mensen met een beperking moeten volwaardig kunnen meedoen.

Daarnaast zetten we in op een aantrekkelijk, merkbaar beter evenementenaanbod en recreatieve voorzieningen die passen bij de schaal van Zoetermeer. Van buurtactiviteiten tot grote publiekstrekkingen: evenementen versterken de identiteit van de stad en zorgen voor ontmoeting en levendigheid. We houden de goede balans tussen activiteiten en de leefomgeving.

Wat we gaan doen

Bij gebiedsontwikkeling en woningbouw houden we vanaf het begin rekening met voldoende voorzieningen voor sport, cultuur, ontmoeting en recreatie.

Dat betekent dat we, in lijn met de omgevingsvisie Zoetermeer 2040, nieuwe initiatieven de ruimte willen bieden, maar ook willen kijken naar de capaciteit van verenigingen, culturele instellingen, buurthuizen en activiteitsaanbod. Investerings- en budgetten groeien op een evenwichtige manier mee met het aantal inwoners. We investeren in duurzame (denk)sportaccommodaties en werken achterstallig onderhoud weg. Sportverenigingen worden actief ondersteund en vroegtijdig betrokken bij plannen voor huisvesting, renovatie en uitbreiding, zodat zij kunnen blijven groeien en hun belangrijke maatschappelijke rol kunnen vervullen.

We stimuleren multifunctioneel gebruik van sport-, wijk- en buurtvoorzieningen, zodat accommodaties beter worden benut en inwoners dichtbij huis toegang hebben tot laagdrempelige ontmoetingsplekken en activiteiten. Het is bijvoorbeeld een kans om de verschillende (denk)sportverenigingen samen onder te brengen in een multifunctioneel gebouw. Gebouwen en voorzieningen moeten zoveel mogelijk uitnodigen tot samenwerking tussen sport, cultuur, onderwijs en maatschappelijke organisaties.

Sport en bewegen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Daarom zorgen we voor goede sportvoorzieningen én voor laagdrempelige mogelijkheden om dichtbij huis te bewegen, spelen en ontspannen. Ook blijven we investeren in buurtsportcoaches, beweegcampagnes en samenwerking tussen verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Daarmee versterken we niet alleen sportdeelname, maar ook gezondheid, ontmoeting en sociale verbinding in de stad.

We stimuleren recreatie, wandelen, fietsen en ontspanning in en rondom de stad, zodat inwoners dichtbij huis actief en ontspannen hun vrije tijd kunnen doorbrengen. We bieden ruimte aan kleinschalige recreatie en activiteiten, zolang die, natuur en omgeving daar niet onevenredig door worden belast.

Het is een langgekoesterde wens van velen in Zoetermeer om ons vaarwater beter te verbinden met de regio, waaronder een mogelijke verbinding richting Leiden. Daarom onderzoeken we samen met regionale partners opnieuw de mogelijkheden hiervoor.

Daarbij kijken we naar recreatieve kansen, natuur en financiële haalbaarheid.

Cultuur verrijkt de stad, brengt mensen samen en draagt bij aan talentontwikkeling, ontmoeting en een levendige samenleving. Cultuur moet voor iedereen toegankelijk zijn. We versterken het culturele aanbod in Zoetermeer, met ruimte voor zowel grote instellingen als kleinschalige initiatieven en broedplaatsen, makers en culturele activiteiten in de wijken. We ondersteunen belangrijke culturele voorzieningen zoals CKC & partners, Franx, Poppodium Boerderij, Nationaal Videogame Museum, Stadstheater Zoetermeer en de stadsbibliotheek. Daarbij onderzoeken we of en hoe we cultuur- en vastgoedsubsidies kunnen scheiden en hoe we cultureel ondernemerschap kunnen versterken.

We zorgen voor meer duidelijkheid en stabiliteit in subsidies, met waar mogelijk meerjarige afspraken voor maatschappelijke en culturele partners. Daarom maken we budget vrij om waar nodig gedurende het jaar een financiële drempel te verlagen/weg te nemen voor kleine initiatieven zodat het culturele aanbod verbreed en verrijkt wordt. Daarmee geven we organisaties meer rust en ruimte om vooruit te plannen, vrijwilligers te behouden en te investeren in kwaliteit.

Voor inwoners is het belangrijk om dichtbij huis toegang te hebben tot lezen, leren, informatie en ontmoeting. We zorgen daarom voor een bibliotheekfunctie in iedere wijk. Dit speelt een belangrijke rol bij taalontwikkeling, de aanpak van laaggeletterdheid, het aanleren van digitale vaardigheden en het tegengaan van eenzaamheid. Ook is het een fijne plek om samen te werken of te studeren.

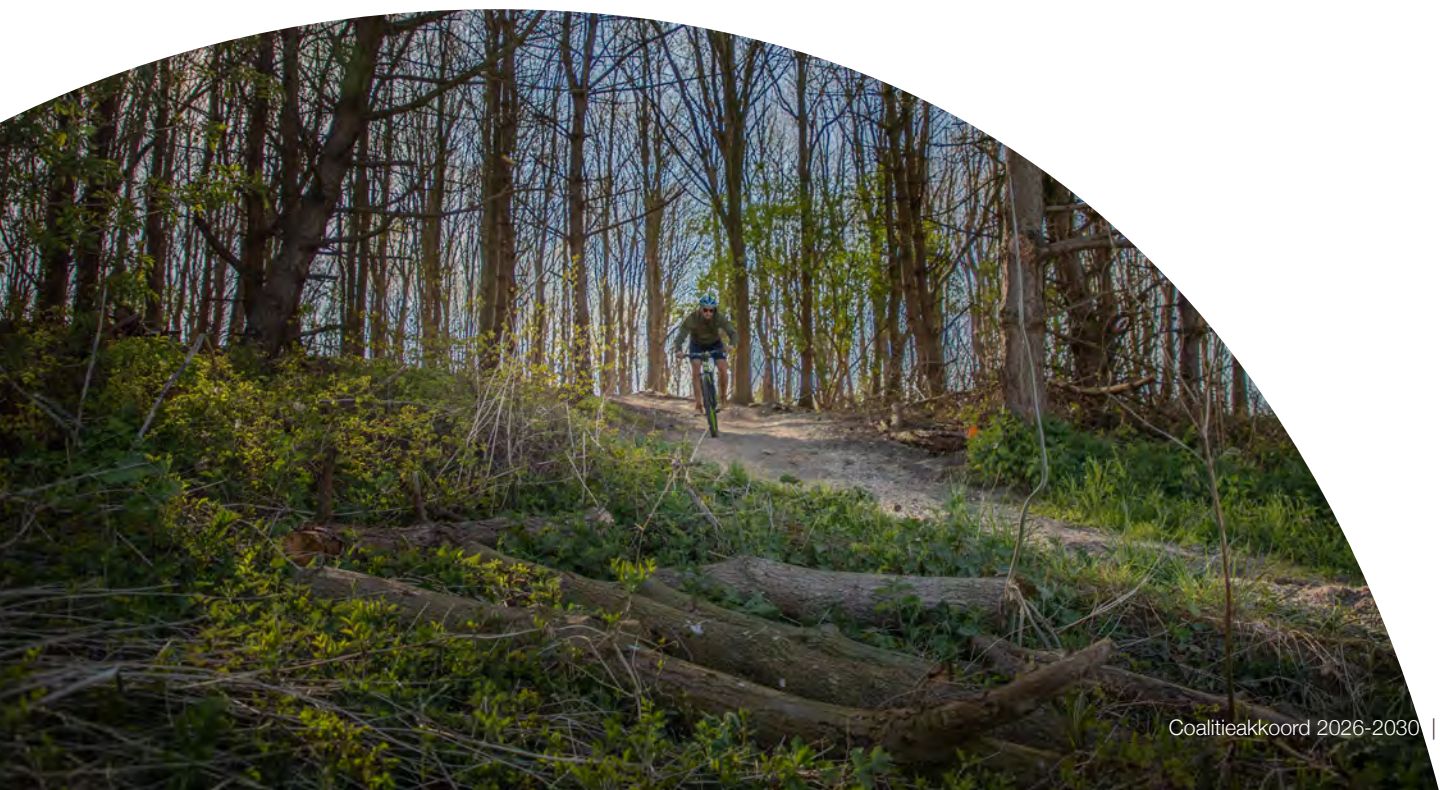
Zoetermeer moet een stad blijven waar iets te beleven valt. Daarom behouden we toonaangevende en succesvolle evenementen en halen we nieuwe culturele en sportieve evenementen naar de stad, met ruimte voor buurtinitiatieven, festivals, sportevenementen en vernieuwende concepten.

Dat geldt ook voor het nachtleven in Zoetermeer. We onderzoeken de mogelijkheden voor meer initiatieven voor jongeren en uitgaan, waaronder passende ruimte voor nachthoreca. Daarbij houden we nadrukkelijk oog voor veiligheid, leefbaarheid en een goede balans met de omgeving.

We zijn trots op de geschiedenis van Zoetermeer en willen bewaren wat belangrijk is voor de identiteit van onze stad. Daarom zijn we zuinig op cultureel en historisch erfgoed en geven we erfgoed een zichtbare en toegankelijke plek in Zoetermeer. We actualiseren de erfgoedverordening.

Wat het gaat kosten

Om een impuls te geven aan het aantrekken en ondersteunen van nieuwe evenementen, reserveren wij € 20.000 per jaar tot en met 2030. Om kleine culturele initiatieven te stimuleren, maken wij een budget van € 60.000 per jaar tot en met 2030 vrij. Voor het onderzoek naar de vaarverbinding maken wij € 50.000 vrij. Om onze buurtsportcoaches te behouden, stellen wij jaarlijks € 275.000 beschikbaar tot en met 2030.

8

Dienstverlening en participatie

Dienstverlening en participatie

Wat we willen bereiken

We willen een gemeente zijn die dienstbaar, zichtbaar en betrouwbaar is en inwoners zorgvuldig en op tijd betreft. Iedere Zoetermeerder wordt snel, eenvoudig en deskundig geholpen via het kanaal dat past: balie, telefoon of online, zonder lange wachttijden. Bij digitale dienstverlening is persoonlijk contact altijd mogelijk, zodat niemand buiten de boot valt. We staan voor technologie die publieke waarden versterkt en zorgvuldig omgaat met de gegevens van inwoners. Veiligheid, transparantie en gelijke behandeling bij het beheer van data zijn daarbij belangrijk.

Participatie organiseren we zorgvuldig: we betrekken inwoners vanaf het begin én zijn vooraf duidelijk over de ruimte voor invloed. Zo kloppen verwachtingen en groeit het vertrouwen tussen inwoners en gemeente. In een sterke lokale democratie hebben inwoners er vertrouwen in dat de gemeente er voor hen is en dat het stadsbestuur zich betrouwbaar, zichtbaar en benaderbaar opstelt. Dat er naar de wensen en zorgen van inwoners geluisterd wordt en dat afspraken worden nagekomen. Als het vertrouwen in de politiek afbrokkelt en wantrouwen toeneemt, creëert dat onrust en polarisatie en komen mensen tegenover elkaar te staan. Ook in Zoetermeer kan dat gebeuren. Wij maken ons daar zorgen over.

Wij vinden dat de gemeenteraad en het college hier samen verantwoordelijk voor zijn en werken samen met organisaties en scholen in Zoetermeer om dialoog tussen mensen en deelname aan de lokale democratie te bevorderen. Daarom stimuleren we activiteiten die onze Zoetermeerse samenleving en betrokkenheid bij de lokale politiek versterken. Jongeren zijn daarbij een belangrijke doelgroep, die we meer bij de besluitvorming gaan betrekken. Democratie is zo belangrijk dat je daar niet vroeg genoeg mee kunt beginnen.

Wat we gaan doen

De gemeente is goed bereikbaar via de balie, telefoon én online, zonder lange wachttijden. Bij digitale dienstverlening is er altijd de mogelijkheid voor persoonlijk contact; mensen die minder digitaal vaardig zijn, ondersteunen we extra. We communiceren in begrijpelijke taal (B1-niveau)

en maken procedures waar mogelijk eenvoudiger, zodat inwoners en ondernemers snappen waar ze aan toe zijn en de gemeentelijke organisatie efficiënter kan werken.

De gemeentelijke organisatie is zichtbaar, aanwezig en aanspreekbaar in de hele stad. Waar dat kan en wenselijk is, gaat de gemeente de wijk in om inwoners te ontmoeten, ideeën op te halen en samen oplossingen te vinden. Inwoners hebben één herkenbaar aanspreekpunt dat hen echt verder helpt in plaats van alleen door te verwijzen. Vergunningen die in de praktijk vooral een formaliteit zijn, brengen we waar wettelijk toegestaan terug tot een meldplicht of maken we vergunningsvrij.

Wijkregisseurs versterken de verbinding tussen inwoners en de gemeentelijke organisatie als ogen en oren van de wijk. Daarnaast werken we aan manieren om meldingen over de buurt, bijvoorbeeld via de BuitenBeter-app, sneller op te pakken en te beantwoorden.

We informeren inwoners vanaf het begin en zijn vooraf helder over het mandaat en de ruimte voor invloed. Daarbij maken we duidelijk wat vaststaat, waar ruimte is voor keuzes en wat er met de inbreng gebeurt. We zorgen ervoor dat een brede, representatieve afspiegeling van de stad wordt gehoord, niet alleen de hardste of best georganiseerde stemmen. Bij participatietrajecten maken we bewuste keuzes over kosten, vorm en doorlooptijd, zodat deze doelgericht verlopen. Daarbij zetten we gerichte instrumenten in en verkennen we waar haalbaar nieuwe vormen van participatie.

Bij besluiten die inwoners raken, communiceren we begrijpelijk en op tijd over wat er verandert en waarom. Voor inwoners die er met de gemeente niet uitkomen, zorgen we voor een laagdrempelig en onafhankelijk aanspreekpunt in de vorm van een lokale ombudsman en een jeugdbudsman.

Wat het gaat kosten

Voor het inrichten van de functie van ombudsman trekken wij tot en met 2030 per jaar € 250.000 uit, waarbij de opbrengsten geëvalueerd worden. We investeren in digitale dienstverlening, datagedreven werken en informatiebeveiliging door daar jaarlijks € 250.000 voor te reserveren.

9

Wijken en buurten

Wijken en buurten

Wat we willen bereiken

Zoetermeer kent verschillende wijken en buurten met ieder een eigen identiteit. In de woonwijken is er veel ruimte en is er gelegenheid voor kinderen om te spelen. In de Binnenstad en Entree wordt meer grootstedelijk gebouwd en ontwikkelt zich een bruisend stadscentrum. Die verschillende, unieke identiteiten van buurten juichen wij toe. Een goede buurt maakt dat je huis voelt als thuiskomen.

De gemeente faciliteert de gemeenschap en zorgt voor de basisvoorzieningen. Bijvoorbeeld door de wijken goed te onderhouden, een fraaie uitstraling te geven aan het openbare groen en het onderhoud van straten. Dat is één van de manieren om buurten aantrekkelijk te houden; dat gaat hand in hand met de ideeën en initiatieven van de buurtbewoners. Inwoners, ondernemers en organisaties geven zelf kleur aan hun omgeving.

Dit houdt ook in dat verschillende buurten uiteenlopende knelpunten ervaren. Dat vraagt maatwerk in plaats van generieke oplossingen. In de afgelopen jaren heeft de wijkvernieuwing Palenstein plaatsgevonden en is begonnen met de wijkaanpak Meerzicht. Ook is de wijkverkenning Buytenwegh opgeleverd. Wij gaan door met die inzet.

Wat we gaan doen

Om te zorgen voor leefbaarheid, gezondheid en gelijke kansen in iedere wijk wordt het gebiedsgericht werken uitgebreid. Dit doen we in samenwerking met jongerenwerk, woningcorporaties, lokale wijkteams, politie en andere maatschappelijke organisaties. Door samen te werken kunnen wij het best zien wat een specifieke plek nodig heeft en gerichte investeringen doen.

De menselijke maat staat centraal. Inwoners moeten de gemeente dichtbij ervaren. Daarom zorgen we voor zichtbare wijkregisseurs en korte lijnen tussen bewoners, gemeente en maatschappelijke organisaties. Op basis daarvan wordt bepaald hoeveel extra inzet vanuit de gemeente nodig is in een buurt.

We zetten extra in op wijken waar de opgaven het grootst zijn: in 2023 zijn wij begonnen in Meerzicht. Wij geven een vervolg aan de wijkverkenning Buytenwegh. Ook starten we de wijkverkenning Seghwaert op.

Verder brengen wij met stadsdialogen het gesprek naar de buurt toe. Dit draagt bij aan het verkleinen van de afstand tussen gemeente en inwoners. Samen bespreken we beter hoe de straat en buurt mooier, merkbaar beter en aantrekkelijker kunnen worden. Buurtinitiatieven die daaruit naar voren komen en waar de buurt zelf dingen wil oppakken, omarmen wij.

Sociale cohesie in onze buurten vraagt om plekken waar je elkaar kunt ontmoeten. Daarbij geven we ruimte aan verenigingen en ontmoetingsplekken als sociaal fundament in de wijk. Wij pakken als gemeente de rol om te zorgen dat iedere wijk voldoende ruimtes heeft waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en om beleid te ontwikkelen voor maatschappelijk vastgoed. Daarbij kijken wij in eerste instantie naar bestaande gebouwen en plekken die multifunctioneel gebruikt kunnen worden. Bij de groei van de stad zorgen we ervoor dat voorzieningen meegroeien.

Wat het gaat kosten

In 2027 en 2028 handhaven we het budget voor de wijkontwikkeling in Meerzicht en is er jaarlijks € 300.000 beschikbaar voor de wijkontwikkeling in Buytenwegh en het opstarten daarvan in Seghwaert. Voor de jaren 2029 en 2030 is er jaarlijks € 600.000 beschikbaar voor de wijkontwikkeling in Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert.

10

Sterke positie in de regio

Sterke positie in de regio

Wat we willen bereiken

Zoetermeer is een stad van betekenis in de regio. Als een van de grotere gemeenten in Nederland stoppen onze opgaven niet bij de grens van de stad. Zoetermeer hoeft niet alles zelf te hebben of te doen. Het is belangrijk dat inwoners en ondernemers goed verbonden zijn met voorzieningen, banen, cultuur en economische kansen in de regio. Tegelijkertijd heeft Zoetermeer zelf veel te bieden: ruimte voor ondernemerschap, innovatie, groengebieden, een bruisend stadsleven en een centrale ligging. Die positie van Zoetermeer als sterke regiostad willen we verder versterken.

Een sterke regio zorgt voor meer bereikbare voorzieningen, kansen en mogelijkheden voor inwoners. Daarom willen we bekendstaan als een daadkrachtige, vernieuwende en betrouwbare partner die merkbaar meebouwt aan gezamenlijke oplossingen en aan de toekomst van de regio. Dat verwachten we ook van onze partners.

Daarnaast wil Zoetermeer een leidende rol blijven spelen binnen de samenwerking van de Zuid-Hollandse groeikernen en de andere New Towns. Een groot deel van onze stad is in de jaren '60 tot '80 in korte tijd gebouwd. Dat vraagt om nieuwe investeringen in sterke gemeenschappen, een goede leefomgeving en toekomstkansen voor jongeren. Daarvoor zijn langdurige samenwerking en structurele steun van regio en Rijk essentieel.

Wat we gaan doen

De samenwerking binnen de New Town Alliantie zetten we krachtig voort. Als voorzitter van deze alliantie blijft Zoetermeer een aanjager van uitwisseling tussen de New Towns en een samenwerkingsprogramma met Rijk en de regio. Daarbij richten we ons op thema's als leefbaarheid, kansen voor jongeren en veiligheid.

De ontwikkeling van woningen en bedrijvigheid op Bleizo benutten we om het Dutch Innovation Park verder te versterken en de verbinding met andere regionale innovatieclusters te verbeteren. Zoetermeer biedt ruimte aan bedrijven die elders in de regio moeilijk kunnen doorgroeien door ruimtegebrek. Daarmee dragen we bij aan het behoud van werkgelegenheid, innovatiekracht

en economisch groeivermogen in de regio, én aan een sterk ondernemersklimaat voor onze eigen inwoners. Zo versterken we niet alleen Zoetermeer, maar ook de regio als geheel. Naast de Haagse regio grenst de stad ook aan andere regio's. Daarom versterken we ook onze positie richting Rotterdam, Leiden, Delft, Alphen aan den Rijn en andere steden.

Door de betere verbinding met Leiden en de railverbinding met Rotterdam ontstaat bovendien een nieuwe corridor binnen Zuid-Holland, waardoor innovatieclusters sterker met elkaar worden verbonden.

We willen zichtbaar aanwezig zijn aan de tafels waar besluiten worden genomen over mobiliteit, woningbouw, energietransitie, economie, leefbaarheid en bereikbaarheid. Daarom nemen we actief deel aan regionale en landelijke samenwerkingsverbanden, zoals de VNG, MRDH, G40 en de NOVEX Zuidelijke Randstad. Daarbij zetten we de public affairs voort en bouwen deze verder uit, zodat Zoetermeer haar positie verder versterkt met concrete, betere resultaten voor inwoners, ondernemers en wijken.

Wat het gaat kosten

Waar mogelijk investeren we in het versterken van Zoetermeer in de regio.

11

Financiën

Financiën

Deze coalitie voelt de verantwoordelijkheid om te blijven investeren in de kwaliteit van de stad, haar voorzieningen en haar toekomst. We zetten een deel van ons spaargeld in om de stad merkbaar beter te maken voor onze inwoners. Deze coalitie kiest ervoor om zorgvuldig met de gemeentelijke financiën om te gaan en de begroting sluitend te maken.

De financiële toekomst van de gemeente blijft onzeker. Dat komt voor een belangrijk deel door ontwikkelingen bij het Rijk. De gemeente heeft steeds meer taken en verantwoordelijkheden gekregen, terwijl de financiële middelen niet in dezelfde mate zijn meegegroeid. Dit speelt in het bijzonder bij de jeugdzorg. In 2027 vinden opnieuw gesprekken plaats tussen gemeenten en het Rijk, maar het is nog onduidelijk welke financiële en inhoudelijke gevolgen dat zal hebben. We blijven ons inspannen richting het Rijk om te zorgen dat we de middelen krijgen die horen bij de taken.

Wij zijn voornemens om de reserves van de gemeente in te zetten om nieuwe bezuinigingen bij de begroting voor 2027 zoveel mogelijk te voorkomen. We leggen de gemeenteraad in 2027 een keuzepakket van maatregelen voor dat nodig is om ook voor de jaren daarna tot een structureel sluitende begroting te komen. Daarbij kijken we eerst kritisch naar de eigen gemeentelijke uitgaven en werkwijze. Ons uitgangspunt is om de gevolgen van noodzakelijke keuzes zo min mogelijk neer te leggen bij inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners in de stad. De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) wordt daarom uitsluitend verhoogd om de inflatie te compenseren.

In Zoetermeer stijgen de kosten in het sociaal domein, terwijl ook in het fysieke domein belangrijke investeringen nodig zijn. Denk daarbij aan de kwaliteit van de openbare ruimte, veiligheid en nieuwe woonlocaties. Dat vraagt om keuzes. Tekorten en overschotten binnen het sociaal domein worden in beginsel binnen de budgetten van het sociaal domein zelf opgelost. Alleen wanneer er geen andere mogelijkheden meer zijn, wordt gekeken naar dekking vanuit andere beleidsterreinen. Zo zorgen we ervoor dat niemand door het ijs zakt.

PRO Zoetermeer
De Zoetermeerse VVD
D66 Zoetermeer
CDA Zoetermeer

Juni 2026